

European Association of pedagogues
and psychologists "Science"

European Association of pedagogues a
nd psychologists "Science"

International scientific-practical Congress
of pedagogues, psychologists and medics

International scientific-practical Congress

**"New Trends of Global
scientific ideas. 2016."**

March 10,
2016

**European Association of pedagogues and
psychologists
“Science”**

**International scientific-practical congress of
pedagogues, psychologists and medics**

**”New Trends of
Global scientific ideas.
2016.”**

**the 10th of March 2016,
Geneva (Switzerland)**

2016, Geneva

International scientific-practical congress of pedagogues, psychologists and medics [Text]: materials of proceedings of the International Scientific and Practical Congress.

ISBN 9787637903720

International scientific-practical congress of pedagogues, psychologists and medics "New Trends of Global scientific ideas. 2016.", the 10th of March, 2016, Geneva (Switzerland).

Geneva (Switzerland), the 10th of March, 2016/ Publishing Center of the European Association of pedagogues and psychologists "Science", Geneva, 2016, p.395

Information about published articles is regularly provided to Russian Science Citation Index (Contract No 14395).

Any reproduction or distribution of the materials published in this publication is allowed only with the written permission of the authors.

Abstracts presented in author's edition as of the international and national legislation on the date of the Congress.

Editorial department Beranovův str.. 130 of.37. Prague, Czech Republic

Published in author's edition.

Editorial department is not responsible for the contents.

ISBN 978-7-637903-72-0

9 787637 903720

PEDAGOGICAL SCIENCES**Bachieva L.O.***PREPARATION OF MASTERS AND PHD STUDENTS TO RESEARCH
ACTIVITIES IN TERMS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC COOPERATION.....9***Begidova S. N., Morozova I.V., Khazova S.A., Akhtaov R.A., Begidov V.S.***WAYS AND MODERNIZATION OF THE EDUCATIONAL SYSTEM
OF ORPHANAGES, FOCUSED ON THE FORMATION THE
SOCIAL EXPERIENCE OF PUPILS..... 15***Byshevets N.G.***THE ELECTRONIC EDUCATIONAL METHODOLOGICAL COMPLEX
AS A TEACHING TOOL FOR STUDENTS OF UNIVERSITY ON
THE THEORY OF PROBABILITY ..... 24***Bobyleva I.A.***DEINSTITUTIONALIZATION OF ORPHANS IN RUSSIA..... 27***Borisenko L.L.***OPTIMIZATION OF INTELLECTUAL ACTIVITY OF PROSPECTIVE
ECONOMISTS IN INNOVATIVE EDUCATION ENVIRONMENT..... 32***Vargata O. V.***PSYCHO-PEDAGOGICAL PECULIARITIES OF THE PERSONALITY
ORIENTED STUDIES TECHNOLOGY OF TEACHING PSYCHOLOGICAL
DISCIPLINES IN HIGH SCHOOL..... 40***Vasichkina O.N.***LINGUACULTURAL APPROACH AND TOLERANT RELATION WHEN
TEACHING A PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE..... 43***Veremiyenko V. O.***SOCIAL NETWORKS IN THE EDUCATIONAL PROCESS
OF THE UNIVERSITY..... 48***Voloshun P., Voloshuna G.***EDUCATIONAL POTENTIAL THE TEXTBOOKS OF NATIVE
LANGUAGE IN THE FORMATION OF CIVIC CONSCIOUSNESS PUPILS
OF PRIMARY SCHOOL..... 54***Golub N., Golub V.***CONSISTENCE IN THE PROCESS OF ACQUAINTING CHILDREN WITH
NATURE AS CONDITION OF CONTINUOUS EDUCATION IN UKRAINE..... 60***Gorbatyuk R. M., Sitkar V. I., Sitkar T.V.***INFORMATION ADDICTION AS A NEGATIVE FACTOR TRAINING
OF FUTURE SPECIALISTS: SETTING A PROBLEM 65*

– 1995. – №10. – С. 14–15.

2. Дитина: програма виховання і навчання дітей від двох до семи років. – К. : НМЦ видавничої діяльності Київського університету імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.

3. Клековкин Г. А. Философские и общепсихологические аспекты : Преимственность в обучении: в поисках теоретических основания : пособие для слушателей курсов педагогического мастерства / Г. А. Клековкин – Самара : Самарский ОИПКиПРО, 2000. – 328 с.

4. Коменский Я. А. Великая дидактика / Ян Амос Коменский. – М. : Начальная школа, 1993. – 227 с.

5. Конобеева Е. А. Преимственность в формировании представлений о величинах у детей дошкольного и младшего школьного возраста / Е. А. Конобеева – М. : Новая школа, 2001. – 97 с.

6. Наступність у навчально-виховній роботі дитячого садка і школи / за ред. З. Н. Борисової. – К. : Радянська школа, 1985. – 142 с.

7. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1–4 класи. – К. : Початкова школа, 2006. – 432 с.

8. Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/.

9. Рыжаков М. В. Государственный образовательный стандарт основного общего образования (теория и практика) / М. В. Рыжаков. – М. : Пед. общество России, 1999. – 544 с.

10. Меморандум непрерывного образования Европейского Союза [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ec.europa.eu/education/policies/III/life/memoen.pdf>.

УДК 378.1

INFORMATION ADDICTION AS A NEGATIVE FACTOR TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS: SETTING A PROBLEM

ІНФОРМАЦІЙНА ЗАЛЕЖНІСТЬ ЯК НЕГАТИВНИЙ ЧИННИК ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Gorbatyuk R. M.

Computer Technologies Department
Volodymyr Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University
Vynnychenka Street , 10, Ternopil, Ukraine , 46018

Sitkar V. I.

Applied Psychology Department
Volodymyr Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University
Vynnychenka Street , 10, Ternopil, Ukraine , 46018

Sitkar T.V.

Computer Technologies Department
Volodymyr Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University
Vynnychenka Street, 10, Ternopil, Ukraine , 46018

Горбатюк Р. М.

Кафедра комп'ютерних технологій

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
вул. Винниченка, 10, Тернопіль, Україна, 46018**Сіткарь В. І.**

Кафедра практичної психології

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
вул. Винниченка, 10, Тернопіль, Україна, 46018**Сіткарь Т. В.**

Кафедра комп'ютерних технологій

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
вул. Винниченка, 10, Тернопіль, Україна, 46018

У статті звернено увагу на інформаційній залежності студентської молоді під час навчання у вищому педагогічному навчальному закладі. З погляду медичної психології, спільними для всіх залежностей є психологічний і фізіологічний компоненти. З точки зору сучасної медицини, під час розвитку інформаційної залежності в людини не формується психічний розлад, проте спостерігається її несприятливий вплив на здоров'я з боку деяких систем органів. Найявністю інформаційної залежності у вираженій мірі, як і будь-якої іншої залежності, означає, що продуктивність навчання у студентів знижується. В них погіршується концентрація на навчальному матеріалі і діяльності викладача. Свідомість постійно готова відреагувати на нову інформацію, що з'являється завдяки технічному забезпеченню.

Ключові слова: інформаційна залежність, продуктивність навчання, студентська молодь, психічний розлад, інформація, психіка, свідомість.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Вплив Інтернет-технологій на формування особистості та її способу життя зумовлений низкою суттєвих обставин. По-перше, це унікальне явище міцно увійшло в сучасне життя і стало сьогодні одним із вагомих чинників формування особистості. Інтернет відкриває значні інформаційні можливості, дозволяє йти в ногу з часом, задає небувалий темп інтелектуальної, комунікативної, емоційно насиченої діяльності, стирає рамки часу і руйнує кордони відстаней.

По-друге, володіючи віртуальною реальністю, Інтернет-технології суттєво впливають на психіку людини і призводять до її часткової трансформації. Характер психологічних трансформацій особистості і способу її життя під впливом негативних чинників Інтернет-технологій у даний час залишається недостатньо вивченим. Один із вагомих викликів, – це здатність Інтернет-залежності впливати на розвиток майбутніх фахівців та їх професійну підготовку. Сьогодні дедалі більше людей в усьому світі мають доступ до Інтернету. За лічені хвилини в мережі Інтернет можна знайти потрібну інформацію. Але в будь-який момент це може обернутися і великою проблемою: у багатьох людей в наш час розвивається залежність від інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми. Проблема формування психічної стійкості особистості до негативного впливу віртуального простору та Інтернет-технологій поки-що не поставлена. Не виявлено в літературних джерелах спеціальних досліджень, присвячених аналізу цієї проблеми. При цьому зазначимо, що питання психічної стійкості особистості, не тільки в сенсі свободи від різного роду залежностей, але й у більш загальній постановці, розроблені в психологічній літературі недостатньо. Є уявлення про стійкість, як динамічну характеристику в структурі темпераменту, і в цілому інтегральної індивідуальності (В. Білоус, В. Русалов, Я. Стреляя та ін.); про емоційну стійкість в умовах емоціогенної спортивної діяльності, а також у «небезпечних» професіях (Ф. Генон, П. Зільберман, К. Платонов, В. Пономаренко та ін.). Досліджень психічної стійкості особистості, як її цілісної системної характеристики, що визначає здатність протистояти негативному впливу, зберігати стабільність та врівноваженість внутрішнього світу і способу життя, бути вільною і незалежною від шкідливих звичок, недостатньо, або вони проводяться в рамках вивчення інших феноменів, наприклад психології настрою (Л. Куликів, Є. Ільїн, Є. Рогов), профілактики і подолання залежності (Б. Братусь, Л. Вассерман та ін.). Не дослідженими залишаються питання щодо психологічних умов і механізмів формування психічної стійкості особистості, в тому числі, до негативного впливу інформаційних технологій.

Характер психологічних трансформацій особистості та її способу життя під впливом Інтернет-технологій практично не вивчено, а проблема Інтернет-залежності в силу своєї новизни майже недосліджена. Існують лише окремі дослідження з даної тематики, що належать, в основному, закордонним авторам. Останнім часом посилився інтерес до проблеми Інтернет-залежності: починають з’являтися перші серйозні наукові праці з даного питання (Є. Белінська, А. Войсунський, Н. Бочкарьова, І. Шевченко, J. Bignel, R. Davis, M. Griffiths, J. Sempsey, C. Surratt, Sh. Turkle, P. Wallace, K. Young та ін.). Проте, у даному напрямі залишається ще багато недослідженого на тлі проблеми Інтернет-адикції.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження особливостей, структури та умов формування психічної стійкості у студентів щодо деструктивного впливу Інтернет-технологій.

Виклад основного матеріалу... Єдиного наукового визначення інформаційної залежності (використовуються терміни «Інтернет-залежність», «Інфоманія», «Інтернет-адикція» тощо) на сьогодні не існує, через новизну описуваного феномена. Нині під цим явищем прийнято розуміти залежність від процесу введення та отримання інформації за допомогою електронних технічних засобів і мережі Інтернет. Залежність від інформації часто плутають з комп’ютерною залежністю, але ототожнювати ці залежності недоречно. Безсумнівно, значну частину інформації отримуємо за допомогою комп’ютера, а інформаційна залежність виникла саме в епоху Інтернету, коли потік інформації став практично необмеженим. Проте інформаційна залежність – це залежність від сприйняття і споживання інформації з будь-яких доступних джерел: Інтернет, телебачення, радіо, книг, газет тощо. У 1994 році американський психолог Кімберлі Янг розробила опитувальник з 20 питань, спрямований на виявлення Інтернет-залежності, який використовується фахівцями й досі. Дослідниця порівнювала Інтернет-залежність з «патологічною азартністю» [10].

Вперше термін «Інтернет-залежність» описано американським психіатром Ай-

веном Голдбергом у 1995 році. Він виділив два основних симптоми даного розладу: стресогенність під час використання Інтернету, і порушення фізичного, психічного, міжособистісного, економічного та соціального статусу особистості [4].

Значне поширення електронних засобів комунікації у 2000 р., коли характер міжособистісного спілкування зазнав істотних змін, призвело до появи дефініції «інформаційна залежність». Вона є більш ширшим, порівняно з Інтернет-залежністю, поняттям, коли залежність від введення та отримання інформації може мати місце як під час наявності, так і відсутності доступу до мережі Інтернет. У даний час її часто зараховують до так званих «сучасних шкідливих звичок» (поряд з ігроманією, шопінгоманією та іншими залежностями).

З погляду медичної психології, спільними для всіх залежностей є психологічний і фізіологічний компоненти, коли формування і розвиток залежності супроводжується змінами і/або порушеннями з боку емоційно-вольової і поведінкової сфери людини з одного боку, і фізіологічних процесів – з іншого. Для «сучасних шкідливих звичок» характерним є виражений психологічний компонент залежності, тоді як фізіологічний не виражений, або виражений недостатньо.

На практиці, інформаційно залежною можна вважати людину, яка має доступ до сучасних засобів комунікації (мобільний телефон, доступ до мережі Інтернет, програм для обміну інформацією), відчуває потребу постійно вводити та отримувати інформацію (текст, відео- та аудіофайли, «смайлики» тощо), причому ця потреба може мати негативну дію на ефективність процесу виробництва, навчання, побуту, спілкування, здоров'я тощо.

З точки зору сучасної медицини, під час розвитку інформаційної залежності в людини не формується психічний розлад, проте не виключається несприятливий вплив на здоров'я з боку деяких органів і систем її організму. Тому, інформаційну залежність розглядаємо як попереднє захворювання чи розлад. Це пов'язано з тим, що інші види залежностей (алкогольна, тютюнова, кофеїнова та ін.) супроводжуються відхиленнями як з фізіологічної, так і з психологічної точок зору. Для інформаційної залежності в даний час виражених фізіологічних відхилень не встановлено, проте вже описані в різній мірі, вираженість соціальної дезадаптації та некритичність сприйняття потоку інформації, що зростають в міру розвитку залежності.

Психодіагностичне обстеження останніх років дає підстави стверджувати, що майже 30 % дітей і підлітків, які захоплюються комп'ютерними іграми, зловживають перебуванням у віртуальній реальності, і 10 % з них вже психологічно залежні від комп'ютера [3; 5].

Учені встановили, що комп'ютерна залежність формується набагато швидше, ніж будь-які інші традиційні залежності (від паління, наркотиків, алкоголю, азартних ігор), – в середньому 0,5-1 рік постійного захоплення з добовим навантаженням 4-12 годин. Причому, комп'ютерній залежності більше піддаються хлопчики – у них може формуватися адикція після 6 місяців із зазначеним вище навантаженням. Діти і підлітки зі стажем спілкування з комп'ютером від 8 місяців до 2-х років (регулярне навантаження до 12 годин на добу), зазвичай, вже мають виразну девіантну поведінку, причому більшість із них потребує лікування в психоневрологічних диспансерах і проведення психокорекційної роботи. Проблеми, спричинені комп'ютерною адикцією дітей і молоді від комп'ютера ускладнюються тим, що на даному етапі лікувальна та психокорекційна робота позитивно впливає на 52 % [8; 9].

Разом із тим, ряд фахівців медицини і психології заперечують Інтернет-залежність, як негативне явище. Вони розглядають прагнення до сучасних засобів комунікації та доступу до інформації, як природне, і згідно проведених досліджень, робота в Інтернеті викликає активацію ділянок мозку, що контролюють пам'ять, мову, читання і зір. Крім того, під час пошуку інформації в мережі-Інтернет активуються мозкові центри людини, що відповідають за складні міркування і прийняття рішень завдяки необхідності вирішувати, яке із запропонованих послань вибрати для отримання потрібних даних (коли читають книги такої подібної активації відповідних ділянок мозку не відбувається) [1; 4].

Науковці академії наук Китаю, провівши високоточне дослідження – магнітно-резонансну томографію, довели, що Інтернет-залежність згубно впливає на мозок людини. Як зазначають дослідники, вплив цього виду залежності на організм людини (особливо на головний мозок) є майже ідентичним і дуже подібним до впливу, який на собі відчувають наркозалежні та алкоголіки [12].

Сьогодні відсутні достовірні дані про поширеність і вираженість інформаційної залежності в глобальному масштабі. Це пов'язано з відсутністю таких досліджень, оскільки немає чіткого розуміння з питань про види такої залежності, способи діагностування та впливу на людину як на фізичному, так і на психічному рівнях.

Залежність від інформації виникає завдяки взаємодії двох чинників. З одного боку, потік інформації, з яким щодня стикаємось, – великий. Усю цю інформацію засвоїти неможливо, не кажучи вже про те, щоб проаналізувати. З іншого боку, замість того, щоб захистити себе від надлишку інформації, ми звикаємо жити в цьому інформаційному просторі. Виникає потреба в постійному отриманні інформації – тобто, інформаційна залежність.

Проблема полягає в тому, що збільшується не тільки обсяг знань, накопичених людством, але й їх доступність. А все доступне поступово знецінюється, це відбувається і з інформацією. Якщо раніше цінувалося вміння сприймати, засвоювати і використовувати інформацію, то тепер головне – навчитися впорядковувати її, «відсівати зайве». Інформаційний потік настільки великий, що людина не може сприйняти та обробити його.

Користувач, який страждає залежністю від інформації, потребує постійного надходження даних. Інформація стає для нього наркотиком. Ранок починається з читання новин або френдстрічки в блозі, в транспорті він читає чи слухає аудіокнижки, обідня перерва – знову новини або блоги, на вихідних – Інтернет, книги, кіно. А, що в цьому поганого? На перший погляд здається, що людина просто намагається ефективно використовувати свій час, адже в сучасному темпі життя ми багато чого не встигаємо.

Але проблема в тому, що з часом така інформація перестає засвоюватися. Після прийому чергової порції інформації нам потрібен час, щоб її обміркувати, проаналізувати і зробити висновки. Однак, звикнувши сприймати інформацію в режимі нон-стоп, людина перестає її обробляти. Вона не відкладається в голові, не викликає бажання обдумати і обговорити її. Виходить, що людина не отримує нові знання і досвід – адже саме в цьому весь сенс сприйняття інформації. Ми звикаємо тільки споживати і перестаємо аналізувати і творчо переробляти інформацію, цим і небезпечна залежність від інформації [11].

Проаналізуємо симптоми Інтернет-залежності, що зустрічаються в різних дже-релах:

М. Дрепа [2]	Вікіпедія [13]
Веб-серфінг (пошук інформації та стихійні «бродіння в мережі Інтернет)	Непереборне бажання опинитися в Інтернеті
Пристрасть до віртуального спілкування	Нездатність контролювати свій час в Інтернеті
Ігрова залежність	Розумове або фізичне виснаження
Нав'язлива фінансова потреба	Порушення сну або концентрації уваги
Пристрасть до онлайн-перегляду фільмів	Дратівливість, депресія, знервованість, труднощі у спілкуванні з людьми в реальному житті. Це пов'язано з тим, що вся енергія та вільний час віддається спілкуванню в Інтернеті.
Кіберсексуальна залежність	

Відповідно до нових діагностичних рекомендацій, Інтернет-залежною вважається людина, яка проводить в мережі не менше шести годин/день, і в якій спостерігався щонайменше один із симптомів залежності протягом попередніх трьох місяців. За статистикою, 54 % користувачів у віці від 13 до 23 років проводять в Інтернеті щоденно від 1 до 3 годин, ще 31 % – сидять в мережі по 4-6 годин. Існує категорія людей, яка живе віртуальним життям по 10 годин на добу і більше. Більше 45 % всіх опитаних заявили, що без персонального комп'ютера і підключення до Інтернету вони не змогли б жити. Це більше, ніж для будь-якого іншого медіа-пристрою (28 % молодих людей не можуть жити без мобільного телефону, 11 % – без телевізора) [13].

Відповідно до інформаційної моделі навчання об'єкт викладання представляє собою інформаційну систему, в якій специфічним чином здійснюється введення і закріплення інформації, її сортування і практичне застосування, задіяні короткотривала і довготривала пам'ять, творче мислення, відбувається розвиток інтелекту та становлення особистості [6].

Науковий інтерес представляє також вивчення мотивації інформаційної залежності у суб'єктів навчання. Студентське середовище прийнято вважати сприятливим для розвитку будь-яких залежностей завдяки високій активності життєдіяльності, прагненню випробувати нове, широкого кола спілкування. В якості теоретичного обґрунтування дослідження структури мотивів, які спонукають студентів до прилучення до сучасних джерел інформації та розвитку інформаційної залежності, вважаємо класичний підхід радянського психолога О. Леонтьєва до проблеми мотиваційної сфери, потреб і мотивів. Створена ним модель структури мотиваційної сфери особистості є, на наш погляд, найбільш прийнятною для вивчення мотивів, які спонукають студентів до розвитку залежностей. Мотиваційну сферу вчений представляв, як конфігурацію ієрархізованих мотиваційних ліній або систем життєвих відносин, яка детермінує діяльність, і в своєму найвищому розвитку не нагадує застиглу піраміду, оскільки в ній присутня постійна конфліктність мотиваційних ліній, що її утворюють. Потреби О. Леонтьєв визначав, як стан організму, викликаний його нестачею в тих чи інших

речовинах, предметах, потрібних для підтримки існування особистості. Потреба отримує свою змістовну характеристику через предмет, що задовольняє цю потребу. Отже, потреба студента, схильного до формування інформаційної залежності, виявляється і характеризується через предмет задоволення потреби, в якості якого виступає інформація [7].

Зазначимо, що студенти і раніше не відчували нестачі інформації – навчальні посібники, бібліотеки, педагогіки були і є носіями більш ніж достатнього обсягу інформації. Враховуючи, що в останні десятиліття змінилася структура носіїв інформації, принципи її накопичення та обміну, зміст і соціальна значущість, робимо висновок, що вирішальним чинником формування інформаційної залежності у студентів є не наявність, а доступність і зміст інформації.

Таким чином, психологічною основою схильності до розвитку інформаційної залежності є структура мотивів, які спонукають індивіда до пошуку та обміну інформацією певного змісту на тлі технічної доступності до неї. Визначення спонукальних стимулів, що призводять до інформаційної залежності, і виникають в особистісній структурі студента, потребує подальшого дослідження в рамках комплексного розгляду сучасної людини.

Наявність інформаційної залежності у вираженій мірі, як і будь-якої іншої залежності, означає, що продуктивність навчання у студентів знижується, оскільки в них погіршується концентрація уваги на навчальному матеріалі, оскільки свідомість постійно готова відреагувати на нову інформацію, що з'являється завдяки технічному забезпеченню, замість того щоб присвятити себе виконанню поточного навчального завдання. Крім того, знижується загальна ефективність розумової діяльності, оскільки мозок намагається вирішити одразу декілька завдань.

Доступність до введення та отримання інформації дозволяє уникати складних процесів осмислення і формулювання думок, досягнення необхідної глибини під час дослідження, самоаналізу та пошуку помилок в інформації, що не сприяє розвитку системного, аналітичного мислення, а навпаки, робить мислення і мову спрощеними, безсистемними і позбавленими завершеності («кліпове мислення») [1; 4].

Проблема інформаційної залежності посилюється тим, що залежність від інформації «підживлюється» навколишнім світом. Радіо і реклама в маршрутках, таксі, супермаркетах та інших громадських місцях, телевізор або радіо у фоновому режимі будинку – все це джерела інформації. Ми можемо і не звертати на них уваги, але мозок все одно буде витрачати частину своїх ресурсів на сприйняття та обробку цієї інформації.

Підживлює залежність від інформації і мережа Інтернет. Справа в тому, що в ній багато дублюючої інформації – новини і статті написані по-різному, а суть – одна. Частина повідомлень взагалі не несе інформаційної цінності, а часу на Інтернет витрачається досить багато – на шкodu відпочинку і навіть професійній діяльності [13].

Підготовка майбутніх педагогів у ВНЗ України має свої особливості: тісний зв'язок між загальноосвітніми, загально професійними і спеціальними дисциплінами (модулями); орієнтованість на практичну діяльність (робота із студентами); відповідальність за життя і здоров'я суб'єктів навчання; високі вимоги до культури спілкування і поведінки; значна частка виробничої практики на базі різних навчальних закладів тощо.

Тому, інформаційна залежність студентів може бути стримуючим чинником педагогічного процесу з підготовки педагогічних фахівців. Вона здатна не тільки серйозно порушити процес їх підготовки, але й зумовити гальмування розу-

мового розвитку особистості. Педагогічні працівники, які мають схильність до інформаційної залежності, можуть бути низько ефективними і професійно деформованими.

Раніше вважалося, що інформаційна залежність найбільш поширена серед дорослих категорій користувачів сучасних засобів комунікації, проте в даний час доступність електронних засобів спілкування, простота їх застосування і широкий спектр життєвих інтересів, на які вони впливають, зробили інформаційну залежність «надбанням» майже всіх вікових і соціальних груп. З метою оцінки поширеності інформаційної залежності студентів, які навчаються на спеціальностях «Технологічна освіта» і «Професійна освіта» Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка проведено анонімне анкетування серед студентів I-II курсів. В анкетуванні взяли участь 154 студенти: 118 студентів I-го курсу і 86 студентів II-го курсу.

Під час складання анкети за основу взято питальник з виявлення Інтернет-залежності, розроблений Кімберлі Янг [11], і адаптований для більш широкого поняття «інформаційна залежність» (взаємні мережі Інтернет введені всі джерела інформації, питання про їх кількість та ін.).

На запитання «Скількима електронними засобами Ви користуєтесь?» 92 % студентів, які взяли участь в анкетуванні відповіли, що володіють двома і більше електронними засобами комунікації. Щодо наступного запитання «Як часто Ви перевіряєте інформацію в мережі Інтернет?», 62 % (70 % I-го курсу і 54 % II-го курсу) студентів вважають, що їх звичка постійно перевіряти текстові повідомлення та електронні листи так глибоко увійшла в спосіб життя, що навіть вдома, під час занять, в дорозі або на відпочинку, вони відчувають нагальну потребу уважно переглядати і відправляти повідомлення, на які не потрібно було негайно реагувати: 51 % (59 % на I-му курсі і 43 % на II-му курсі) з них завжди одразу відповідають на листи, а 21 % (26 % на I-му курсі і 16 % на II-му курсі), щоб відповісти на послання, завжди припиняють основне заняття, яким би воно не було.

Висновки. Незважаючи на те, що сучасні технології володіють значними перевагами, їх надмірне і безвідповідальне застосування може завдати шкоди не тільки розумовим здібностям людини, але й її соціальному статусу. Поширення інформаційної залежності в студентському середовищі негативно впливає на систему підготовки майбутніх педагогічних працівників.

Враховуючи сказане вважаємо, що у підготовці студентської молоді в середовищі віртуальної реальності основним завданням є формування механізмів внутрішньої протидії негативним впливам засобів інформаційних технологій. Одним із таких механізмів є створення власних когнітивних фільтрів, критичного мислення, що дозволяють орієнтуватись в сучасному інформаційному середовищі.

Вплив інформаційної залежності на особистість та освітній процес потребує подальшого вивчення, оскільки обсяг інформації у світовому просторі занадто великий, щоб одна людина змогла його не те, що засвоїти, а хоча б сприйняти.

Література:

1. Выгонский С. И. Обратная сторона Интернета. Психология работы с компьютером и сетью / С. И. Выгонский. – М. : Феникс, 2010. – 320 с.
2. Дрепа М. И. Интернет-зависимость как объект научной рефлексии в современной психологии / М. И. Дрепа // Гуманитарная экспертиза. – Махачкала, 2009. – № 2. – С. 189–193.
3. Єфімов А. С. Мала енциклопедія лікаря-ендокринолога / А. С. Єфімов,

- Н. А. Зуева, М. Д. Тронько, Н. А. Скорбонська. – К. : Медкнига, 2007. – 360 с.
4. Интернет-зависимость: психологическая природа и динамика развития // Сост. и ред. А. Е. Войскунской. – М. : Акрополь, 2009. – 279 с.
5. Коваленко В. М. Харчування і хвороби системи кровообігу: соціальні і медичні проблеми / В. М. Коваленко // Нова медицина. – 2004. – №3 (14). – С.12–16.
6. Лаврентьев Г. В. Инновационные обучающие технологии в профессиональной подготовке специалистов / Г. В. Лаврентьев, Н. Б. Лаврентьева. – 2004 // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www2.asu.ru/cppkp/index.files/ucheb.files/innov/Part2/>
7. Леонтьев А. Н. Потребности, мотивы и эмоции / А. Н. Леонтьев. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1971. – 40 с.
8. Підмога А. Основні принципи, напрями та концепції сучасних технологій профілактики адиктивної поведінки серед підлітків / А. Підмога // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2007. – № 3. – С. 8–82.
9. Сайт Державної установи «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В. Комісаренка АМН України» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iem.net.ua>.
10. Янг К. Пойманные в Сеть / К. Янг // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.netaddiction.com.
11. Залежність від інформації // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vseznajka.com.ua/?p=8731>.
12. Интернет-залежність // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

COMBINED EDUCATION AS A NEW TRAINING TECHNOLOGY FOR FUTURE PEDAGOGUES IN ENGINEERING

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК НОВА ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ

Gorbatyk R.M

Manager of Department computer technology
Ternopil National Pedagogical University Volodymyra Hnatyka,
Professor, Doctor of pedagogical science

Ozhga M.M.

Assistant of Department computer technology
Ternopil National Pedagogical University Volodymyra Hnatyka,
Candidate of pedagogical science

P. М. Горбатюк

Завідувач кафедри комп'ютерних технологій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка,
Професор, доктор педагогічних наук

М. М. Ожга

Асистент кафедри комп'ютерних технологій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка,
Кандидат педагогічних наук